

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Ladislavem Vaško ve věci

žalobce: **PhDr. Z. P.**, narozený dne X,
bytem X,
zastoupený Mgr. Evou Kantoříkovou, advokátkou,
sídlem Jaselská 14, 602 00 Brno,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 1 2023, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 11. 1 2023, č. j. X, se **zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna **uhradit žalobci** náhradu nákladů řízení ve výši 18 058 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 11. 1. 2023, č. j. X, kterým byly zamítnuty jeho námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 11. 2022, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byla zamítnuta žádost žalobce o zvýšení starobního důchodu.

Žaloba

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

2. V žalobě žalobce namítal, že je od 5. 4. 2010 příjemcem starobního důchodu. Předmětem sporu mezi žalobcem a žalovanou je období od 4. 2. 1972 do 1. 12. 1973, které žalovaná odmítla žalobci zhodnotit jako dobu důchodového pojištění. Žádostí o změnu důchodu se žalobce domáhal toho, aby mu žalovaná zhodnotila předmětné období jako dobu zaměstnání dle § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění v kombinaci s § 8 odst. 1 písm. a) a odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., ve znění do 31. 12. 1995, a § 2 odst. 2 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění do 31. 1. 1981 (dále jen „zákon o nemocenském pojištění zaměstnanců“). V předmětném období žalobce nejen že studoval na vysoké škole, ale hlavně se věnoval reprezentační sportovní činnosti, která dle názoru žalobce splňovala podmínky pro to, aby byla pro účely důchodového pojištění hodnocena jako doba zaměstnání. K tomu, aby mohla být určitá činnost před 1. 1. 1996 hodnocena jako doba zaměstnání, musela splňovat podmínky pro účast dotčené osoby na nemocenském pojištění. Sportovní činnost žalobce vykonával v československém reprezentačním družstvu, tj. v kolektivu ostatních sportovců, z nichž část byla formálně zaměstnána a jejich mzda byla státem zaměstnavateli refundována a v souladu s Usnesením vlády Československé socialistické republiky ze dne 1. září 1971 č. 233 ke zprávě o opatřeních pro zajištění přípravy sportovců na Olympijské hry 1972 bylo toto opatření uplatňováno i na vybrané sportovce jmenovitě uvedené příloze tohoto usnesení „Zpráva pro vládu ČSSR o nezbytných opatřeních pro zajištění přípravy sportovců na olympijské hry 1972“. A díky tomu byla a dosud je tato jejich činnost považována za výkon zaměstnání. Zdůraznil, že náplní činnosti Československého svazu tělesné výchovy (dále jen „ČSTV“) bylo mj. zajistit úspěšnou vrcholovou reprezentaci Československa na mezinárodních soutěžích. Poznamenal, že svou činností v reprezentačním družstvu přispíval k plnění úkolů ČSTV, přičemž vykonával reprezentační činnost podle pokynů zaměstnavatele, resp. nadřízených pracovníků (státního trenéra a vedení sekce kanoistiky a funkcionářů ČSTV).
3. Uvedl, že sice neměl s ČSTV sjednání vyšší mzdy, byl však za svou činnost státem zřízeným sportovním stipendiem pro vrcholové sportovce fakticky odměňován (každý měsíc 600 Kčs). Dostával i materiální plnění; měl zajištěny při účasti na tréninkových soustředěních a reprezentačních soutěžích zdarma dopravu, ubytování, stravu, a částečně i ošacení, obuv a další vybavení. Další potřeby, jako pádla a lodě si v té době, vzhledem k nedostupnosti tohoto vybavení v obchodní síti museli vyrábět vodní slalomáři sami jako součást přípravy na reprezentaci. Stát tedy přímo nebo prostřednictvím jmenované organizace ČSTV za žalobce hradil náklady na pracovní cesty a pracovní pomůcky. ČSTV ukládal žalobci pracovní úkoly, stanovoval mu tréninkové cíle, ukládal mu prostřednictvím metodických plánů, jakou činnost a kdy má vykonávat, tj. přiděloval mu práci. Za tuto práci jej odměňoval a hmotně zabezpečoval, a plnil tedy povinnosti zaměstnavatele. Na základě výše uvedeného žalobce dospěl k závěru, že jeho sportovní činnost splňovala podmínky pro to, aby byla považována za zaměstnání. Jeho pravidelný příjem z této činnosti přesahoval částku 400 Kč měsíčně, byl tedy vyšší než rozhodný minimální příjem pro účast zaměstnance na nemocenském pojištění zakotvený v § 6 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění. Z důvodu výkonu reprezentační činnosti žalobce nebyl pojištěn podle jiných předpisů o nemocenském pojištění (byl nemocensky pojištěn pouze z důvodu studia, nikoliv sportovní činnosti). V průběhu výkonu reprezentační činnosti byl žalobce fakticky zaměstnancem ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců, i když pracovní poměr nevznikl. Měl tedy být i důchodově pojištěn.
4. Konstatoval, že platná právní úprava nezakotvuje, že existenci zaměstnání je možné prokázat pouze písemným smluvním dokumentem, v němž budou vymezena práva a povinnosti smluvních stran. V řízení o důchodových dávkách lze použít všech důkazních prostředků, Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

kteřé jsou vhodné ke zjištění stavu věci a kteřé nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Žalobce předložil žalované velké množství dokladů osvědčujících, že vykonával reprezentační činnost jako vrcholový sportovec, jak byla tato činnost organizována a jak probíhala. Náplň reprezentační činnosti je navíc obecně známá. Vrcholoví sportovci musejí sportovní činnosti věnovat naprostou většinu svého času, tréninky a účast na soutěžích jim fakticky neumožňují vykonávat vedle sportovní činnosti ještě další výdělečnou činnost. Vrcholoví sportovci byli již v 70. letech 20. století fakticky profesionálními sportovci, tj. sportovní činnost byla hlavní náplní jejich života, byť stát se navenek tvářil, že tomu tak není. To uznává i sama ČSSZ, neboť se jedná o skutečnost obecně známou. Obsah vzájemných práv a povinností žalobce a ČSTV bylo možné zjistit z dokladů, kteřé žalobce žalované předložil.

5. Zdůraznil, že do reprezentačního družstva byl vybrán; jeho právní vztah k ČSTV byl založen tímto výběrem, kteřý je doložen jeho jmenovitým uvedením v příloze č.3 „Seznam vybraných sportovců“ Zprávy pro vládu ČSSR. Nebylo tedy na místě uzavírat pracovní smlouvu. Toto jmenování bylo specifické, obsahově se spíše blížilo volbě. Pouze v tomto atributu byl jeho právní vztah k ČSTV odlišný od běžného pracovního poměru. V případě žalobce chybí de facto jediná náležitost, a to existence pracovní smlouvy. Všechny ostatní náležitosti jsou splněny. Žalobce vnímá jako nespravedlivé, že ostatním členům reprezentačního družstva, kteří byli formálně zaměstnaní u nějakého podniku a byli uvolněni za účelem výkonu reprezentační činnosti, byla doba reprezentace hodnocena jako doba zaměstnání, a jemu nikoliv, přestože vykonával stejnou činnost jako ostatní reprezentanti. Takový rozdílný přístup žalobce považuje za porušení zásady rovnosti v právech zakotvené v čl. 1 Listiny základních práv a svobod.

Vyjádření žalované k žalobě

6. Žalovaná k výzvě soudu předložila správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhla její zamítnutí. Žalovaná měla za to, že podle § 2 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců je rozhodný obsah činnosti, kteřý pracovník pro zaměstnavatele vykonával. V případě žalobce tedy jde o zodpovězení otázky, zda výkon sportovní činnosti ve smyslu přípravy na vrcholové soutěže mohl svou náplní a obsahem odpovídat pracovnímu poměru podle zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění do 30. 6. 1975 (dále jen „zákoník práce“). Poznamenala, že samotný výkon sportovní činnosti není činností, kteřá by požívala ochrany § 2 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců. Jiný závěr není možné učinit, neboť by žalovaná zřetelně vybočila ze své působnosti. Zdůraznila, že v době před listopadem 1989 nebyla oficiálně přiznána existence profesionálního sportu provozovaného jako zaměstnání nebo samostatná výdělečná činnost s dobami pojištění a odvody na důchodové pojištění. Systém vrcholového sportu vycházel z toho, že sportovci se své činnosti věnují vedle svého zaměstnání. Hodnocení o tom, jakkoliv formální stránka této věci souzněla s faktickou, žalované nepřísluší. Podotkla, že žalobce rozhodně neprovozoval sportovní činnost na základě toho, že byl zvolen do pracovního poměru k ČSTV. Svou sportovní činnost žalobce neprovozoval v pracovním poměru, a tudíž mu volbou ani nemohl pracovní poměr vzniknout. Uvedla, že pokyny, rady a příkazy trenérů a funkcionářů nelze považovat za pokyny zaměstnavatele. Žalovaná měla v souladu s jejím stanoviskem pro ombudsmana za to, že skutečnost, že žalobce vykonával sportovní činnost dle pokynů, nemusí být automaticky znakem závislé pracovní činnosti, ale činnost dle pokynů lze vykonávat i na dobrovolné bázi. ČSTV tak podle žalované nelze považovat za zaměstnavatele žalobce. Neztotožnila se s názorem, že poskytnutá peněžní i nepeněžní plnění by bylo možné považovat za mzdu. To, že je určitá činnost vykonávána například na Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

dobrovolné bázi, nevylučuje poskytování určitých hmotných kompenzací. Tyto kompenzace však neměly zajišťovat životní potřeby jako mzda a nebyly žalobci vypláceny za vykonanou práci v pracovním poměru. Dále konstatovala, že sportovní činnost nelze vykonávat jinak než osobně a je při ní patrně vhodné co nejvíce respektovat tréninkové pokyny, to však samo o sobě neodůvodňuje bez dalšího hodnocení této činnosti jako výkonu práce. Hodnocení sportovní činnosti žalobce jako zaměstnání podle § 27 zákoníku práce a z toho vyplývající povinnosti z pracovního poměru nelze přijmout, a žalobce tak nebyl v průběhu jejího výkonu zaměstnancem podle § 2 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců, tudíž nebyl ani důchodově pojištěn. Žalovaná uzavřela, že dobu od 4. 2. 1972 do 1. 12. 1973 nelze žalobci zhodnotit jako dobu zaměstnání. Takový závěr by znamenal výrazné překročení pravomoci žalované jako orgánu pouze provádějícího právní úpravu.

Replika k vyjádření žalované

7. Žalobce byl přesvědčen, že jeho reprezentační sportovní činnost naplňuje znaky faktického pracovního poměru. V období od 4. 2. 1972 do 1. 12. 1973 žalobce převážně vykonával reprezentační sportovní činnost, studiu samotnému se věnoval velmi omezeně (díky individuálnímu studijnímu plánu mělo jeho studium spíše charakter dálkového studia než prezenčního). Poskytované stipendium pro vrcholové sportovce bylo ve výši nadprůměrného příjmu ze zaměstnání a podporovalo žalobce při jeho reprezentační sportovní činnosti, jednalo se tedy o úplatu za reprezentační činnost. Bylo vyšší než následný měsíční plat žalobce ze zaměstnání (450 Kčs měsíčně). Cílem a účelem tohoto stipendia nebylo podporovat žalobce při studiu, označení stipendium je tedy označením čistě formálním, když toto ke studiu nemělo žádný vztah. Fakticky se jednalo o úplatu za sportovní reprezentační činnost. Žalobce se proto domníval, že jsou splněny všechny zákonem stanovené podmínky pro to, aby jeho reprezentační činnost byla vyhodnocena jako doba zaměstnání, tj. doba důchodového pojištění.

Jednání soudu

8. Při jednání soudu konaném dne 22. 1. 2024 právní zástupkyně žalobce odkázala na písemné vyhotovení žaloby s tím, že na podané žalobě trvá.
9. Žalovaná se z téhož jednání soudu omluvila.
10. Při tomtéž jednání soud provedl dokazování sdělením podstatného obsahu spisu výkazu o studiu žalobce za období od studijního roku 1966/1967 do roku 1972/1973.
11. Při jednání soudu konaném dne 18. 3. 2024 právní zástupkyně žalobkyně konstatovala, že bylo prokázáno, že žalobce vykonával sportovní činnost, za kterou mu bylo vypláceno sportovní stipendium. Žalobcem vykonávaná reprezentační činnost měla charakter pracovní činnosti. Období od 4. 2. 1972 do 1. 12. 1973 měla být žalobci uznána jako doba pojištění. Navrhla proto, aby soud rozhodnutí žalované zrušil a žalobci přiznal náhradu nákladů soudního řízení.
12. Žalovaná při tomtéž jednání poukázala na to, že z doložených svědeckých prohlášení vyplývá, že osoby činící prohlášení pobírali odměnu 600 Kčs měsíčně čistého, což je 800 Kčs měsíčně hrubého, jak plyne i z evidenčního listu důchodového pojištění žalobce, které má žalovaná k dispozici. Z předmětných evidenčních listů důchodového pojištění je zřejmé, že žalobce byl pojištěn z titulu studia a za to mu bylo vypláceno stipendium. Konstatovala, že nebylo prokázáno, že činnost žalobce splňovala podmínky zaměstnání. Navrhla zamítnutí žaloby.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

13. Při jednání soudu dne 18. 3. 2024 soud provedl dokazování listinami, které byly sice nazvány jako svědecká prohlášení, soud je však hodnotil toliko jako čestná prohlášení, Mgr. Ř. ze dne 26. 1. 2024, PaDr. S. ze dne 26. 1. 2024 Mgr. R. ze dne 29. 1. 2024, PaDr. S. ze dne 29. 1. 2024 a PaDr. Š. ze dne 30. 1. 2024, kteří potvrzovali, že žalobce byl v letech 1971 až 1973 reprezentantem ve vodním slalomu že za tuto sportovní činnost pobíral každý měsíc sportovní stipendium ve výši 600 Kč (kromě Mgr. R., kterému výše odměny žalobce nebyla známa), přičemž PaDr. Š. potvrdil, že byl přítomen toho, že žalobci bylo sportovní stipendium vyplaceno.

Posouzení věci soudem

14. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
15. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
16. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že z usnesení vlády Československé socialistické republiky ze dne 1. 9. 1971, č. 233, ke zprávě o opatřeních pro zajištění sportovců na Olympijské hry 1972, mj. vyplývá, že část sportovců byla povolána k dobrovolnému vojenskému cvičení, aby se mohla věnovat přípravě na olympijské hry (žalobce však nikoliv); podle přílohy č. 3 k předmětnému usnesení žalobce figuroval v seznamu vybraných sportovců, a to v části 2 Studující a školští pracovníci, a to v odrážce pro sport kanoistika. Do reprezentačních družstev pak byli sportovci vybíráni ČSTV a Svazarmem. Příslušné instituce byly podle usnesení vlády povinny sportovcům zajistit podmínky pro to, aby se mohli připravovat na olympijské hry. Ve zprávě o stavu příprav na olympijské hry je uvedeno, že podmínky pro zabezpečení vrcholového sportu a státní sportovní reprezentace byly na konci 60. let a na počátku 70. let 20. století ve srovnání se světovou špičkou nedostačující. Tento neuspokojivý stav vyplýval z toho, že ČSTV a Svazarm nemohly vytvořit pro vrcholový sport a státní sportovní reprezentaci optimální a komplexní podmínky. Stále se objevovaly nedostatky ve všestranné péči o reprezentanty a jejich trenéry, zejména na pracovní, studijní a sociální úrovni. Toto usnesení vlády pak předpokládalo, že příslušným organizacím (ČSTV a Svazarm) budou poskytnuty prostředky mj. na sociální zabezpečení reprezentantů. Dále soud ze správního spisu zjistil, že vyrozuměním ČSTV určené Karlově univerzitě ze dne 8. 1. 1971, ČSTV univerzitu informuje, že žalobce byl jmenován předsednictvem Československého svazu kanoistů do reprezentačního družstva ČSSR ve vodním slalomu. Dopisy ČSTV ze dnů 7. 2. a 14. 3. 1972 byla univerzita informována, že v rámci reprezentačního družstva ve vodním slalomu byl žalobce vybrán do užšího výběru na přípravu pro Letní olympijské hry v Mnichově v roce

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

1972, přičemž v dopise ze dne 14. 3. 1972 se uvádí, že žalobce byl vybrán do užší přípravy reprezentačního družstva ve vodním slalomu v době od 15. 3. do 15. 9. 1972.

17. Soud považuje úvodem za nezbytné připomenout obecně známé skutečnosti týkající se profesionálního sportu před listopadem roku 1989 na území Československé socialistické republiky (ČSSR). Je nutné zdůraznit, že socialistická ideologie nepřipouštěla existenci profesionálního sportu a profesionálních sportovců. To však neznamenal, že by profesionální sport, vrcholoví/profesionální sportovci a podpora státu ve směru k vrcholovému sportu neexistovaly. Naopak, v socialistické ideologii hrály sportovní výsledky a poměřování na mezinárodní úrovni se sportovci ze západních demokratických zemí nezastupitelnou roli. Stát sport a přípravu sportovců mohutně podporoval, jak plyne též z usnesení vlády Československé socialistické republiky ze dne 1. 9. 1971, č. 233, ke zprávě o opatřeních pro zajištění sportovců na Olympijské hry 1972. Existoval propracovaný systém přípravy a výchovy sportovců ve sportovních centrech již od relativně útlého mládí. V rámci socialistické ideologie byli vrcholoví sportovci prezentováni jako amatéři, kteří se sportu věnují vedle svého zaměstnání. Útočník prvoligového fotbalového klubu tak mohl být současně zaměstnán například jako elektrikář v železárně. Tuto práci nicméně fakticky v podstatě nevykonával, neboť se věnoval sportovní přípravě. Cílem režimu bylo těžit z momentu, kdy socialistický pracující vítězí nad kapitalistickým profesionálem.
18. Touto optikou, tedy tím, že v socialistickém Československu formálně neexistoval profesionální sport a profesionální sportovci, ačkoli fakticky profesionální sportovci existovali, je nutné pohlížet i na případ žalobce, který vykonával v období od 4. 2. 1972 do 1. 12. 1973 činnost reprezentanta ČSSR ve vodním slalomu.
19. Podle § 6 odst. 2 zákona č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění do 30. 6. 1975 (dále jen „zákon č. 101/1964 Sb.“), doba pracovního (učebního) poměru (pracovní činnosti) se hodnotí jako doba zaměstnání, pokud pracovní poměr (pracovní činnost) zakládá nebo zakládal nemocenské pojištění podle předpisů platných pro pracovníky; nebyl-li pracovník účasten nemocenského pojištění proto, že nebyl k pojištění přihlášen, nebo proto, že zaměstnání nezakládalo podle předpisů tehdy platných nemocenské pojištění, hodnotí se zaměstnání pro účely tohoto zákona, jestliže by zakládalo účast na nemocenském pojištění podle předpisů platných v době vzniku nároku na důchod.
20. Podle zmíněného ustanovení se tedy pracovní činnost hodnotila jako doba zaměstnání (tj. doba důchodového pojištění), pokud zakládala nemocenské pojištění podle předpisů platných pro pracovníky (zaměstnance). Podmínky účasti zaměstnanců na nemocenském pojištění upravoval v době, kdy žalobce vykonával reprezentační činnost, zákon o nemocenském pojištění zaměstnanců. Podle § 2 odst. 2 citovaného zákona se za zaměstnance považoval rovněž ten, kdo byl činný pro socialistický sektor v poměru, který měl obsah zaměstnaneckého pracovního poměru, avšak nebyl takto označen nebo neměl všechny náležitosti předepsané pro vznik zaměstnaneckého pracovního poměru.
21. Dle § 27 odst. 2 až 4 zákoníku práce vznikl pracovní poměr uzavřením pracovní smlouvy, volbou nebo jmenováním. Na základě listin obsažených ve správním spisu (viz např. výše zmiňované vyrozumění ČSTV z 8. 1. 1971) byl žalobce jmenován do československého reprezentačního družstva. Jmenování je jedním z možných způsobů vzniku pracovněprávního vztahu. Pro jmenování je typické, že se neděje prostřednictvím smlouvy, ale je realizováno buď ústním sdělením zaměstnavatele, nebo předáním písemného jmenování. V rámci reprezentace tedy sice žalobce neměl uzavřenou pracovní smlouvu, ale jeho vztah k ČSTV byl založen jmenováním. Ustanovení § 27 odst. 1 zákoníku práce dále

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

zakotvovalo, že pracovník v pracovním poměru se podílí v kolektivu pracovníků svou prací za mzdu podle pokynů organizace na plnění jejich úkolů a účastní se na rozvoji, řízení a kontrole její činnosti.

22. Ustanovení § 35 odst. 1 zákoníku práce pak upravovalo práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele plynoucí z pracovního poměru tak, že ode dne, kdy vznikl pracovní poměr:
a) byl zaměstnavatel povinen přidělovat pracovníku práci podle pracovní smlouvy, platit mu za vykonanou práci mzdu podle mzdových předpisů, popřípadě kolektivních smluv, vytvářet podmínky pro úspěšné plnění jeho pracovních úkolů a dodržovat ostatní pracovní podmínky stanovené právními předpisy nebo kolektivní nebo pracovní smlouvou, a b) zaměstnanec byl povinen podle pokynů zaměstnavatele konat osobně práce podle pracovní smlouvy ve stanovené pracovní době a dodržovat pracovní kázeň.
23. Aplikuje-li soud výše uvedené podmínky na případ žalobce, lze konstatovat, že žalobce vykonával sportovní činnost v reprezentačním družstvu, tj. v kolektivu ostatních sportovců, z nichž část byla zaměstnána, a díky tomu je dosud tato jejich činnost považována za výkon zaměstnání. Náplní činnosti ČSTV bylo mj. zajistit úspěšnou vrcholovou reprezentaci Československa na mezinárodních soutěžích. Soud proto zdůrazňuje, že žalobce svou činností v reprezentačním družstvu přispíval k plnění úkolů ČSTV. Činnost žalobce taktéž byla volná a byla zaměřena na plnění cílů ČSTV.
24. Soud dále poukazuje na to, že žalobce sice neměl s ČSTV sjednanu výši mzdy, byl však za reprezentační činnost odměňován. Dostával mj. materiální plnění, měl zajištěno zdarma ubytování, stravu, ošacení, obuv a další pracovní pomůcky (např. na dlouhodobých soustředěních), případně další poplatky potřebné k tomu, aby mohl řádně reprezentovat. Soud však především akcentuje skutečnost, že žalobci bylo rovněž poskytováno sportovní stipendium v letech 1971 až 1973 ve výši 600 Kčs měsíčně, jak plyne z čestných prohlášení Mgr. Ř. ze dne 26. 1. 2024, PaeDr. S. ze dne 26. 1. 2024, Mgr. R. ze dne 29. 1. 2024, PaeDr. S. ze dne 29. 1. 2024 a PaeDr. Š. ze dne 30. 1. 2024, kterými soud provedl dokazování při jednání dne 18. 3. 2024. Soud tak nesouhlasí se žalovanou, že by žalobci za období od 4. 2. 1972 do 1. 12. 1973 bylo vypláceno stipendium za studium. Toto tvrzení žalované je v rozporu s čestnými prohlášeními výše uvedených osob a ani neodpovídá obsahu správního spisu, z něhož jednoznačně vyplývá, že žalobce měl 4. ročník vysoké školy rozložen do 2 let studia a že mu bylo povoleno opakování 5. ročníku z důvodu zařazení žalobce do užšího reprezentačního družstva ve vodním slalomu; je tak dle soudu zjevné, že žalobce se studiu 4. a 5. ročníku vysoké školy mohl věnovat toliko okrajově z důvodu reprezentační činnosti, která byla v tehdejší době zájmem státu (tedy studiu se žalobce věnoval tak, jak mu to umožňovala činnost reprezentanta, která byla jeho hlavní činností, za kterou pobíral finanční odměnu) a že jeho hlavní činností v letech 1971 až 1973 byla činnost reprezentanta ve vodním slalomu, který se mj. připravoval na letní olympijské hry, které se konaly v roce 1972. Soud tak uzavírá, že žalobce pobíral plnění, jež bylo možné finančně vyčíslit a sloužilo k zajištění jeho životních potřeb, tj. mělo charakter obdobný mzdě.
25. Soud dále konstatuje, že ČSTV ukládal žalobci pracovní úkoly, stanovoval mu tréninkové plány, ukládal mu, jakou činnost a kdy má vykonávat, tj. přiděloval mu práci. Za tuto práci byl žalobce odměňován a hmotně zabezpečen. Rovněž ČSTV vytvářel podmínky pro úspěšné plnění pracovních úkolů žalobce a dodržoval právní předpisy upravující jeho činnost. Plnil tedy povinnosti zaměstnavatele.
26. Žalobce při sportovní činnosti postupoval podle pokynů zaměstnavatele, resp. nadřízených pracovníků (trenérů, funkcionářů ČSTV), konal práci osobně, v době k tomu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

zaměstnavatelem určené a v místech určených zaměstnavatelem, udržoval pracovní kázeň (jinak by byl z reprezentačního družstva vyřazen). Plnil tedy povinnosti zaměstnance. Pokud žalovaná v napadeném rozhodnutí poukázala na to, že plnit tréninkové pokyny lze i na dobrovolné bázi, soud zdůrazňuje, že je třeba rozlišovat sportovní činnost na reprezentační a amatérské (rekreační a obecně nižší výkonnostní) úrovni. Reprezentační sportovní činnost je vykonávána na každodenní tréninkové bázi pod dohledem trenérů, kteří mají být nejlepšími odborníky ve státě pro daný sport, a účelem reprezentace je poměrování výkonnosti domácích sportovců s nejlepšími sportovci z reprezentačních týmů jiných států. Oproti tomu sport provozovaný na amatérské úrovni lidé vykonávají jako volnočasovou aktivitu, tedy jako doplněk ke svým pracovním či studijním povinnostem; má jít tedy spíše o sportovní činnost, která není zaměřena na co nejlepší výsledky; rekreační sportovci sportují maximálně několik hodin týdně. Toto rozlišení mezi reprezentační (profesionálně) a amatérsky vykonávanou sportovní činností považuje soud za obecně známou skutečnost, která musí být zjevná každému průměrnému jedinci.

27. Jestliže pak žalovaná bagatelizovala reprezentační činnost vykonávanou žalobcem v letech 1971 až 1973 tvrzeními, že tuto činnost lze vykonávat i na dobrovolné bázi, jedná se ze strany žalované o zlehčování charakteru v daném období vykonávané reprezentační sportovní činnosti žalobce, kterou je nutno z povahy věci považovat za sportovní činnost provozovanou na nejvyšší možné (profesionální) úrovni. O tom, že u žalobce šlo o sportovní činnost, která vyžadovala dlouhodobou každodenní přípravu, svědčí např. skutečnost, že se žalobce účastnil dlouhodobé finální užší přípravy reprezentačního družstva ve vodním slalomu v době od 15. 3. do 15. 9. 1972 nebo že byl vybrán k účasti na letních olympijských hrách, kterých se účastní nejlepší sportovci v daných disciplínách z jednotlivých zemí. Na základě výše uvedeného soud uzavírá, že reprezentační činnost žalobce ve vodním slalomu v letech 1971 až 1973 vykonával dle pokynů zaměstnavatele, osobně, v době k tomu zaměstnavatelem určené a v místech určených zaměstnavatelem, udržoval pracovní kázeň, a plnil tak povinnosti zaměstnance.
28. Soud tak shrnuje, že sportovní činnost žalobce, tj. reprezentanta ve vodním slalomu, splňovala podmínky pro to, aby byla považována za zaměstnání dle § 27 zákoníku práce. Žalobce pak byl v průběhu jejího výkonu zaměstnancem dle § 2 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců, tj. byl i důchodově pojištěn.
29. Období od 4. 2. 1972 do 1. 12. 1973 tudíž mělo být žalobci zhodnoceno jako doba zaměstnání dle § 6 odst. 2 zákona č. 101/1964 Sb., resp. dle § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění do 31. 12. 1995. Zmíněné období mu tedy mělo být uznáno za dobu důchodového pojištění. V tomto závěru se soud plně shoduje se zprávou o šetření veřejného ochránce práv ze dne 20. 12. 2021, která je součástí správního spisu.
30. Soud souhlasí se žalobcem v tom, že je nespravedlivé, že jiní sportovci, kteří vykonávali činnost reprezentanta ČSSR ve stejném období a kteří byli formálně zaměstnáni, ale pracovní činnost vůbec nevykonávali, byli na rozdíl od žalobce důchodově pojištěni. Rozdílná situace žalobce oproti reprezentantům, kteří byli toliko formálně zaměstnáni, spočívala pouze v tom, že v rozhodné době pro nyní posuzovanou věc žalobce studoval na vysoké škole, což dle tehdejších právních předpisů bylo dobou zaměstnání [srov. § 6 odst. 1 bod 4 zákona č. 101/1964 Sb., příp. později § 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení a § 8 odst. 1 písm. f) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení], a to i tehdy, kdy doba studia přesáhla 6 let. V případě žalobce tedy nebylo třeba v letech 1971 až 1973 ze strany státu a pohledu tehdejších právních předpisů nechat žalobce formálně zaměstnat, neboť doba studia žalobce znamenala dobu zaměstnání. Lze tak konstatovat, že Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

z toho úhlu pohledu se jeví postup žalované vůči žalobci i jako nepřiměřený oproti postavení jiných reprezentantů z let 1971 až 1973, kteří byli z titulu formálního výkonu zaměstnání účastní důchodového pojištění, když mu za stejný výkon reprezentační činnosti nebyla tato sportovní činnost započtena jako doba důchodového pojištění.

31. Závěr žalované o tom, že období od 4. 2. 1972 do 1. 12. 1973 nelze hodnotit jako dobu pojištění, není správný. Ze systematických souvislostí projednávané věci spočívající v reprezentační činnosti žalobce v předmětném období a tehdejšího postavení reprezentantů ČSSR (a profesionálních sportovců vůbec) jako socialistických pracujících (ačkoli formální zaměstnání nevykonávali) je zřejmé, že se žalovaná při hodnocení skutkových okolností vůči žalobci dopustila přepjatě formalistického výkladu aplikovaných právních předpisů. V nyní souzené věci však účel zákona č. 101/1964 Sb., historie jeho vzniku a systematické souvislosti hovoří jasně ve prospěch žalobce.
32. Soud proto shrnuje, že shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost výrokem I. rozsudku zrušil. Zároveň soud podle § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku.
33. Vzhledem k tomu, že žalobce měl ve věci plný úspěch, soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil žalované výrokem II. rozsudku zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení o žalobě v celkové výši 18 058 Kč. Náhrada se skládá z odměny za zastupování žalobce, přičemž odměna za jeden úkon právní služby činí 1 000 Kč podle § 7 bod 3, § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Odměna za pět úkonů právní služby podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu [převzetí a příprava zastoupení – písm. a); porada s klientem dne 15. 2. 2024 – písm. c); účast na jednáních soudu dne 22. 1. a 18. 3. 2024 – písm. g)] je v tomto případě 5 000 Kč. Právní zástupkyni žalobce dále náleží částka 1 500 Kč jako náhrada hotových výdajů advokáta [pět režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu]. Dále soud přiznal žalobci částku 10 158 Kč za jízdné jeho právní zástupky k soudním jednáním z Brna do Ústí nad Labem a zpět 22. 1. a 18. 3. 2024 v celkové délce 1200 km (jedna cesta z Brna do Ústí nad Labem je 300 km) osobním automobilem Lancia Lybra, reg. zn. X, (kombinovaná spotřeba 7,5 l na 100 km při ceně 38,20 Kč/l a při ceně 5,60 Kč za 1 km jízdy osobním automobilem) dle vyhlášky č. 389/2023 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad a 1 400 Kč (celkem 14 započatých půlhodin) za náhradu promeškaného času cestou k soudním jednáním z Brna do Ústí nad Labem a zpět dle § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu.
34. Soud nepřiznal žalobci odměnu za úkon jeho právní zástupkyně spočívající v replice k vyjádření žalovaného, neboť toto podání neobsahuje nad rámec žaloby žádnou novou argumentaci. Repliku k vyjádření žalovaného proto nelze považovat za účelně vynaložený náklad řízení. Soud rovněž nepřiznal odměnu za podání ze dne 5. 2. a 7. 2. 2024, kterými žalobce dokládal svědecká prohlášení, neboť tato podání neobsahují žádnou právní argumentaci. Ani tato podání tudíž nelze považovat za účelně vynaložený náklad řízení. Rovněž tak soud nepřiznal žalobci odměnu za poradu s klientem ze dne 15. 1. 2023, když v zápise z této porady je obsaženo, že se týká žaloby projednávané u zdejšího soudu pod sp. zn. 54 Ad 2/2023. Dne 15. 1. 2023, kdy se měla porada uskutečnit, však spisová značka projednávané věci nemohla být žalobci známa, jestliže žaloba byla

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

podána až dne 28. 2. 2023. První porada se žalobce, ze dne 15. 1. 2023 tak musí být zahrnuta v úkonu právní služby dle § 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 18. března 2024

Mgr. Ladislav Vaško v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.